

Državni zbor Republike Slovenije
dr. Milan Brglez, predsednik

Šubičeva 4
1000 Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR	
Prejeto:	15-03-2016
Šifra:	020-07/16-203/3
Povezava:	612-02/16-3
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kvota:	

Številka: 001-9/2016/5 (MK)
0040-2/2016/3 (MZZ)
Datum: 4. 3. 2016

Zadeva: Skupni odgovor na pisno poslansko vprašanje poslanke Anje Bah Žibert ministrici za kulturo in ministru za zunanje zadeve v zvezi z digitalizacijo skupnih arhivov SFRJ

Spoštovani predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez,

poslanka Državnega zbora RS gospa Anja Bah Žibert je na ministrico za kulturo in ministra za zunanje zadeve naslovila pisno poslansko vprašanje v zvezi z digitalizacijo skupnih arhivov SFRJ. Ministrica mag. Julijana Bizjak Mlakar in minister Karl Erjavec podajata v nadaljevanju skupni odgovor.

»Spoštovana gospa poslanka Anja Bah Žibert,

v zvezi z digitalizacijo skupnih arhivov SFRJ ste postavili vprašanja:

1. Katere arhive obsega proces digitalizacije, na katerega se sklicuje poročilo visoke predstavnice RS za nasledstvo?
2. Kdo iz Slovenije je imenovan v skupino za pripravo digitalizacije skupnih arhivov?
in
3. Kdo vodi skupino, ki pripravlja digitalizacijo skupnih arhivov SFRJ?
4. Ali so v proces digitalizacije vključeni tudi arhivi Službe državne varnosti, ki se nanašajo na ozemlje Slovenije?
5. Ali obstaja kak terminski načrt v kolikšnem času naj bi bila digitalizacija arhivov zaključena?

Za vprašanja se vam zahvaljujemo in odgovarjamo kot sledi:

V projektu digitalizacije skupne arhivske dediščine po nekdanji SFR Jugoslaviji je predvidena digitalizacija pomembnega arhivskega gradiva. Tako tistega, ki predstavlja

skupno kulturno dediščino držav naslednic in ki jo je po vseh mednarodnih strokovnih načelih fizično nemogoče razdeliti med države naslednice, kot tudi tistega, ki se bo po načelih provenience in funkcionalne pertinence razdelilo, je pa hkrati zanimivo tudi za druge države naslednice. Ob tem je vredno poudariti, da posebna projektna skupina že pripravlja kriterije za izbor arhivskih fondov, ki bi jih digitalizirali. Gre pa izključno za arhivsko gradivo, ki se nahaja v nekdanjem zveznem arhivu (Arhiv Jugoslavije) ter dveh specialnih arhivih (Vojni arhiv in Diplomatski arhiv).

Projekt je organiziran na treh ravneh. Projektni svet sestavljajo pooblaščenca vseh držav naslednic po prilogi D, vodi pa ga direktor Arhiva Republike Slovenije dr. Bojan Cvelfar. Projektno skupino, ki jo je imenoval projektni svet, vodi Jozo Ivanović iz Hrvaškega državnega arhiva, naša predstavica v njej pa je Vesna Gotovina, vodja sektorja za arhivsko gradivo po letu 1945 v Arhivu Republike Slovenije. Naloga projektne skupine je določitev vsebinskih strokovnih podlag za pripravo gradiva za digitalizacijo, opredelitev strokovnih kriterijev za valorizacijo arhivskega gradiva, ki bi ga bilo smiselno digitalizirati, izbor standardov za izvedbo digitalizacije (mednarodni, nacionalni), priprava arhivskega gradiva na postopek digitalizacije ter obdelava digitaliziranega gradiva in njegova prezentacija javnosti. Naši predstavniki v tej projektni skupini je v podporo posvetovalna skupina, ki jo je imenoval direktor Arhiva Republike Slovenije. V njej je sedem članov iz Arhiva RS in predstavnik regionalnih arhivov, svoje člane pa so imenovali še Ministrstvo za zunanje zadeve, Filozofska fakulteta (Oddelek za zgodovino), Študijski center za narodno spravo, Inštitut za novejšo zgodovino in Vojaški muzej Slovenske vojske.

Uradno stališče Srbije glede arhiva Službe državne varnosti je, da je ta arhiv bil v veliki meri uničen v bombardiranju sil NATA leta 1999. Kolikor ga pa je ostalo, pa na žalost še ni bil prevzet v Arhiv Jugoslavije - po nekaterih podatkih naj bi se še vedno nahajal na Ministrstvu za notranje zadeve Republike Srbije. Projekt digitalizacije pa, kot že rečeno, zajema arhivsko gradivo, ki se nahaja v nekdanjem zveznem arhivu (Arhiv Jugoslavije) ter dveh specialnih arhivih (Vojni arhiv in Diplomatski arhiv) Tako bo tudi to gradivo seveda vključeno v projekt, ko bodo za to izpolnjeni pogoji – predvsem izveden prevzem v ustrezno arhivsko ustanovo, tj. Arhiv Jugoslavije.

Terminski načrt projekta je v pripravi, zagotovo pa bo zaradi izjemne količine pomembnega arhivskega gradiva trajal več kot pet let, po nekaterih ocenah lahko tudi več deset let – odvisno od dogovora glede obsega celotnega projekta in seveda razpoložljivih finančnih sredstev.

Visoka predstavica RS za nasledstvo dr. Ana Polak Petrič je na sestanku Stalnega skupnega odbora visokih predstavnikov za nasledstvo, ki je potekal 12. 11. 2015 v Sarajevu, skladno z usklajenimi stališči med pristojnimi resorji, izpostavila problem, da arhivi Narodne banke Jugoslavije, varnostnih agencij in notranjih zadev še niso prevzeti s strani Arhiva Jugoslavije. Ker se nahajajo v drugih institucijah, režim dostopa ni skladen s sporazumom o vprašanjih nasledstva, ki določa odprt in prost dostop. Zato je pozvala, da se v bodoče najde rešitev v obliki prevzema vsega gradiva v Arhiv Jugoslavije.

Stalni skupni odbor je po razpravi v Sarajevu tudi pozdravil projekt digitalizacije skupnih arhivov SFRJ, mu izrekel podporo ter se zavzel za njegovo čim prejšnjo in čim bolj učinkovito izvrševanje in realizacijo. Visoki predstavniki so sprejeli sklep, v katerem vladam držav naslednic priporočajo, da zagotovijo podporo za realizacijo skupnega projekta digitalizacije arhivskega gradiva nekdanje SFRJ.

Glede na vse navedeno ocenjujemo, da projekt digitalizacije predstavlja pomemben napredek na področju dostopa do arhivov SFRJ ter implementacije sporazuma o vprašanih nasledstva, ki zagotavlja odprt in neomejen dostop do arhivov SFRJ. Gre za dolgoročni projekt, ki bo imel pozitivne učinke tudi za naslednje generacije.«

S spoštovanjem,

mag. Julijana Bizjak Mlakar
ministrica

